

ECOLOGISCHE VELDONDERZOEKEN
PLANGEBIED 'SWEENSSTRAAT-WEST'
TE KAATSHEUVEL
GEMEENTE LOON OP ZAND

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

ECOLOGISCHE VELDONDERZOEKEN

plangebied 'Sweensstraat-West' te Kaatsheuvel in de gemeente Loon op Zand

Opdrachtgever | Gemeente Loon op Zand
Postbus 7
5170 AA Kaatsheuvel

Project | LOO.GEM.ECO2
Rapportnummer | 13123968
Versienummer | D1
Status | Eindrapportage
Datum | 23 oktober 2014

Vestiging | Boxmeer
Opsteller | Ing. M. Koen
Paraaf

Kwaliteitscontrole | Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Ligging en huidig gebruik van de onderzoekslocatie.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van het plangebied en de voorgenomen ingrepen	4
3	RESULTATEN VOORGAANDE ONDERZOEKEN	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	8
	5.1 Broedvogels.....	8
	5.2 Vleermuizen.....	8
	5.3 Vissen	10
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	12
	6.1 Broedvogels.....	12
	6.2 Vleermuizen.....	12
	6.3 Vissen	13
7	CONCLUSIES EN SAMENVATTING	14

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Loon op Zand opdracht gekregen voor het uitvoeren/actualiseren van de ecologische veldonderzoeken ter plaatse van het plangebied 'Sweensstraat-West' te Kaatsheuvel in de gemeente Loon op Zand.

De ecologische veldonderzoeken zijn uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, alsmede de ontwikkeling van het plangebied 'Sweensstraat-West'.

De ecologische veldonderzoeken zijn uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna (rapport 09123812 LOO.GEM.ECO1 d.d. 25 februari 2010) en de actualisatie flora en fauna (rapport 13093676 LOO.GEM.ECO1 d.d. 22 oktober 2013), die Econsultancy ten behoeve van het plangebied heeft uitgevoerd.

In 2010 heeft Econsultancy ter plaatse van het plangebied reeds diverse soortgerichte ecologische veldonderzoeken uitgevoerd (rapport 10033203 LOO.GEM.ECO2 d.d. 29 oktober 2010). De resultaten van dergelijke veldonderzoeken zijn in de regel 3 jaar geldig. Wanneer binnen deze 3 jaar de voorgenomen ingrepen niet zijn uitgevoerd en de situatie vergelijkbaar is met 3 jaar of langer geleden, is het mogelijk dat er ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde soorten veranderingen zijn opgetreden. Omdat de voorgenomen plannen ter plaatse van het plangebied in de afgelopen 3 jaar niet zijn uitgevoerd, dient de aan- of afwezigheid van beschermde flora- en faunasoorten opnieuw te worden vastgesteld.

Uit de quickscan en de actualisatie is gebleken dat, om de effecten van de ingreep met voldoende zekerheid te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er ten aanzien van steenuil, huismus, vleermuizen en beschermde vissoorten opnieuw meer informatie dient te worden verkregen middels soortgerichte veldonderzoeken.

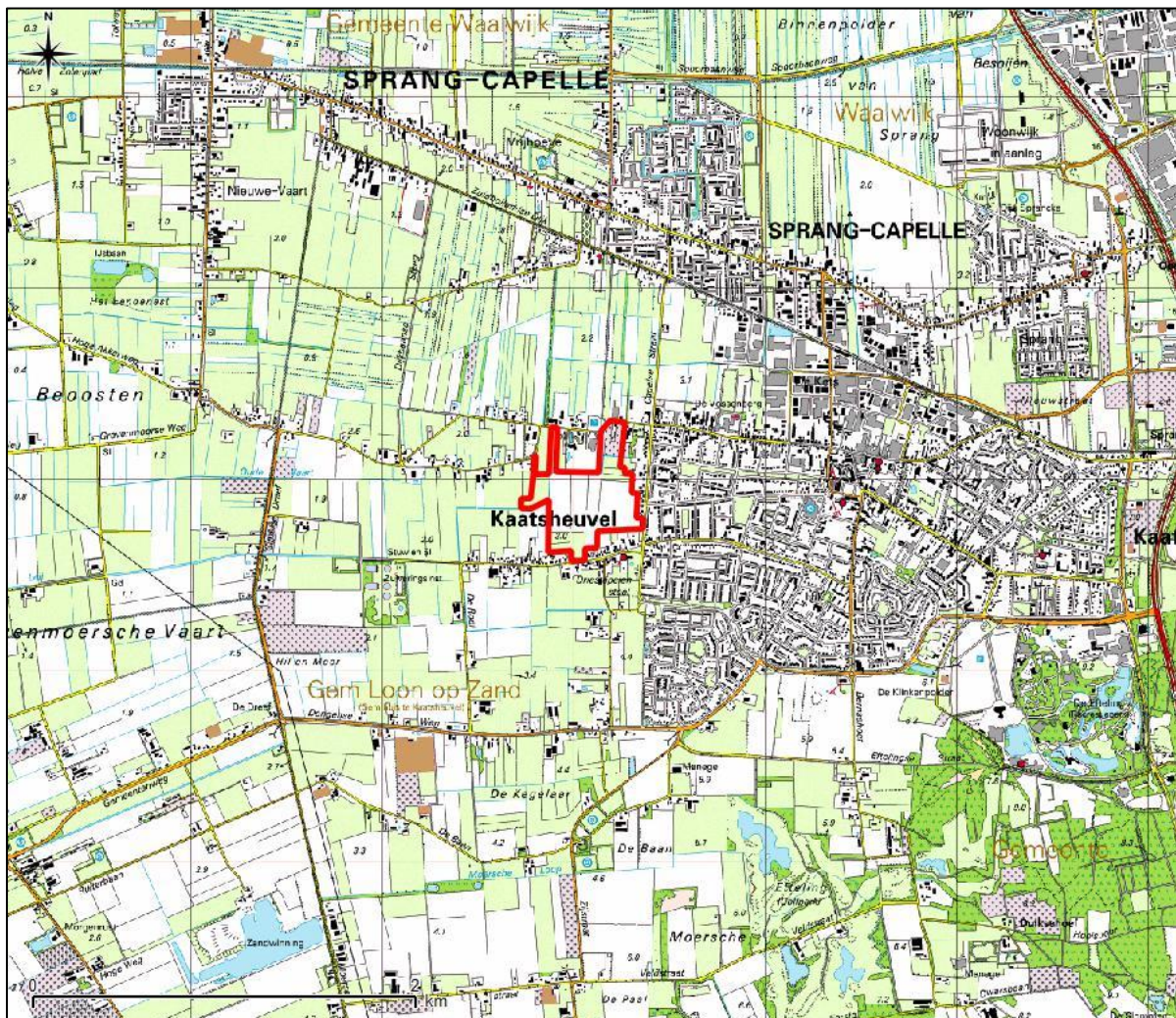
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Ligging en huidig gebruik van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie (± 21 ha) betreft het plangebied 'Sweensstraat-West', circa 1,3 km ten westen van de kern van Kaatsheuvel in de gemeente Loon op Zand. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 44 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van het plangebied $X = 129.042$, $Y = 407.877$.

Figuur 1. Topografische ligging van het plangebied.

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen (grasland/weiland). Daarnaast zijn de percelen rond Rechtvaart nr. 4 in gebruik als kwekerij en maken de woningen aan de Sweensstraat nr. 41 t/m 59 ook deel uitmaken van het plangebied. Verder zijn de percelen in de zuidwestelijke hoek van het plangebied nog in gebruik als paardenweide en is het noordwestelijke perceel in gebruik als

schapenweide. Binnen het plangebied, met name het noordelijke deel, zijn enkele bomen en struiken aanwezig. Langs het noordwestelijke perceel bevinden zich enkele knotwilgen. Langs en binnen het noordelijke deel van het plangebied is een brede waterloop aanwezig en lopen er langs enkele perceelgrenzen sloten en greppels.

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek ten behoeve van de quickscan in 2013.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3. Paardenweides, zuidelijk deel van het plangebied.

Figuur 4. Grasland, oostelijk deel van het plangebied.

Figuur 5. Te slopen woningen aan de Sweensstraat.

Figuur 6. Schapenweide, noordelijk deel van het plangebied.

Figuur 7. Waterloop door noordelijk deel van het plangebied.

Figuur 8. Grasland, westelijk deel van het plangebied.

2.2 Toekomstig gebruik van het plangebied en de voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een gefaseerde ontwikkeling van circa 400 grondgebonden woningen binnen het plangebied te realiseren. Ten behoeve van de te realiseren nieuwbouw zal de huidige agrarische functie van het gebied verdwijnen. De woningen en bijgebouwen aan de Sweensstraat 41 t/m 59 zullen worden gesloopt. Mogelijk zullen de binnen het plangebied aanwezige bomen en struiken worden verwijderd. De smalle sloten/greppels tussen percelen zullen verdwijnen. In hoeverre er ingrepen plaatsvinden met betrekking tot delen van de brede waterloop is vooralsnog niet duidelijk. De uitbreiding aan de westzijde is bedoeld voor groen met waterberging.

3 RESULTATEN VOORGAANDE ONDERZOEKEN

Aanvullend ecologisch onderzoek (niet meer geldig)

Op basis van de eerder uitgevoerde aanvullende ecologische veldonderzoeken (rapport 10033203 LOO.GEM.ECO2 d.d. 29 oktober 2010) maakte de steenuil gebruik van het noordelijk deel van het plangebied als foerageergebied. De overige streng beschermde soorten waarnaar aanvullend veldonderzoek is verricht (huismus, vleermuizen en vissen), zijn destijds binnen het plangebied niet aangetroffen of de soort (in dit geval de gewone dwergvleermuis) maakt dusdanig weinig gebruik van het gebied dat dit geen overtreding van de Flora- en faunawet veroorzaakt.

Quickscan Flora- en fauna 2013

Uit de reeds geactualiseerde quickscan (rapport 13093676 LOO.GEM.ECO1 d.d. 22 oktober 2013), blijkt dat het plangebied nog altijd geschikt is voor broedvogels (waaronder steenuil en huismus), vleermuizen, algemene grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën en vissen (waaronder bittervoorn en kleine modderkruiper). Ten aanzien van de uitbreiding geldt dat dit gedeelte ook deel uit kan maken van het foerageergebied van de steenuil. Daarnaast kunnen hier vogelsoorten als Kievit en graspieper broeden. Met betrekking tot de mogelijke overtredingen blijft het advies voor vervolgonderzoek naar steenuil, huismus, vleermuizen en vissen ook staan. Verder dient er met de planning van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen en dient voor aanvang / tijdens de werkzaamheden de algemene zorgplicht in acht te worden genomen.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Huismus

Voor de huismus zijn in de periode 1 april t/m 15 mei 2014, ruim conform de soortenstandaard voor de huismus (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014), drie veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtenduren. Vanwege het vroege voorjaar hebben er tevens in maart twee korte veldbezoeken plaatsgevonden. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve de bebouwing binnen het plangebied, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Steenuil

Voor steenuil zijn in de periode half februari tot half april een viertal avondbezoeken uitgevoerd na zonsondergang. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. Voor het vaststellen van een territorium of broedgeval is één waarneming van een roepende steenuil voldoende. De inventarisatiemethode is overeenkomstig de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE). Daarnaast is begin mei tevens nog een extra bezoek in de avondschering gebracht, omdat steenuilen in deze periode veelal foerageren binnen hun territorium. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn in de periode juni tot eind september in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren na zonsondergang en/of ochtenduren voor zonsopkomst uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 25 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/zwermplaats voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Met betrekking tot foerageergebied en vliegroute worden ook de soorten rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis onderzocht. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Ten behoeve van het vleermuisonderzoek zijn in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van het plangebied gebruik kunnen maken (mei - september). Gedurende de periode eind mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bomen of bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Tijdens de veldbezoeken is gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen rondom de bebouwing en bomen met potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast is gelet op foeragerende en passerende vleermuizen om duidelijkheid te krijgen over een mogelijke essentiële foerageerfunctie of een vaste vliegroute binnen het plangebied. Gezien de omvang van het plangebied en de hoeveelheid te onderzoeken functies welke elkaar qua moment overlappen, zijn de avondrondes in de kraamperiode uitgevoerd door twee personen per veldronde. Hierdoor is de kans op het missen van uitvliegende

dieren en dieren op vliegroute geminimaliseerd. De overige veldbezoeken zijn uitgevoerd door een persoon, dit mede omdat de vleermuizen op de betreffende onderzoeksmomenten langer bij hun verblijfplaats blijven rondvliegen of voor de invliegopening gaan zwermen, en daardoor beter te combineren is met het onderzoeken van vliegroutes.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 14 °C en 18°C, de windsnelheid bedroeg maximaal 2 Bft. Tijdens de veldbezoeken was het geheel droog. De weersomstandigheden voldoen hierbij aan de protocollaire eisen: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Bft en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opname-mogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsoptnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Vissen

Voor vissen zijn alle wateren binnen het plangebied bemonsterd. Voor het bemonsteren van de wateren is gebruik gemaakt van schepnetten. Om het missen van beschermde vissen te minimaliseren is er gelijktijd door drie personen bemonsterd. De gemiddelde tijdsinspanning per 100 meter, bedroeg 60 minuten per persoon. Tijdens het vissen was de buitentemperatuur circa 18 °C en was het half bewolkt met geregeld zon. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soort(groep)in 2014

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
steenuil	tijdstip	-	5 x avond			-			
	datum	21 februari, 22 maart en 31 maart, 16 april en 1 mei.							
	functie	territorium							
huismus	tijdstip	-		2 x overdag		-			
	datum			10 maart, 25 maart, 11 april, 24 april en 1 mei					
	functie			nestlocatie					
vleermuizen	tijdstip	-			1 x ochtend + 2 x avond*		-	2 x avond	
	datum				22 mei en 11 juli (beide avond) + 13 juli (ochtend)			22 augustus en 3 oktober	
	functie				zomer- en kraamverblijf, vliegroute en foerageergebied			paar/baltsverblijf, vliegroute en foerageergebied	
vissen	tijdstip	-			1 x overdag*		-		
	datum				30 mei				
	functie				leefgebied				

* Het veldwerk is door twee of meer personen uitgevoerd.

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 Broedvogels

Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen, welke zij via de dakgoot kunnen bereiken. Tijdens het gehele onderzoek zijn geen huismussen binnen het plangebied waargenomen. In de wijk ten oosten van het plangebied zijn tijdens dezelfde onderzoeksmomenten wel volop huismussen aangetroffen. Deze huismussen nestelen hier onder de dakpannen daken van de aanwezige rijtjes woningen, bestaande uit drie verdiepingen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing in gebruik is als vaste rust- en verblijfplaats door de huismus en het groen binnen het plangebied van essentieel belang is voor de huismus.

Steenuil

Op en in de omgeving van het plangebied zijn tijdens de betreffende veldbezoeken geen steenuilen waargenomen of gehoord. Tevens zijn geen aanwijzingen gevonden als braakballen, ruiveren en krijtsporen die duiden op het gebruik van het plangebied door steenuilen. De (weers)omstandigheden waren gunstig voor het waarnemen van een steenuil, dit mede gezien de waarnemingen van terug roepende steenuilen elders in Noord-Brabant op dezelfde avonden. Op basis van het uitgevoerde steenuilenonderzoek kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat het plangebied momenteel geen deel uitmaakt van het territorium / essentiële leefgebied van een steenuil.

In tegenstelling tot 2010 is de steenuil niet meer waargenomen, ook niet in het gebied ten westen van het plangebied, waar de steenuil destijds vermoedelijk een nestplaats had. De meest voor de hand liggende de oorzaak is dat de betreffende steenuil is overleden en het betreffende territorium niet is ingenomen door een ander mannetje. Uitgaande dat in 2010 sprake was van een broedpaar is het mogelijk dat ook het vrouwtje is overleden of op zoek is gegaan naar een ander mannetje in een ander territorium. De daadwerkelijke oorzaak van de afwezigheid van steenuilen binnen en nabij het plangebied in 2014 is echter niet bekend en evenmin te achterhalen.

5.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn tijdens geen van de veldbezoeken invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen waargenomen met betrekking tot de bebouwing binnen het plangebied. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de bebouwing binnen het plangebied geen functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Doordat dit jaar geen directe aanwijzingen zijn gevonden dat de betreffende bebouwing in gebruik is als vaste rust- en verblijfplaats tijdens zowel de kraam- als paarperiode, kan tevens worden aangenomen dat de bebouwing geen functie heeft als winterverblijf.

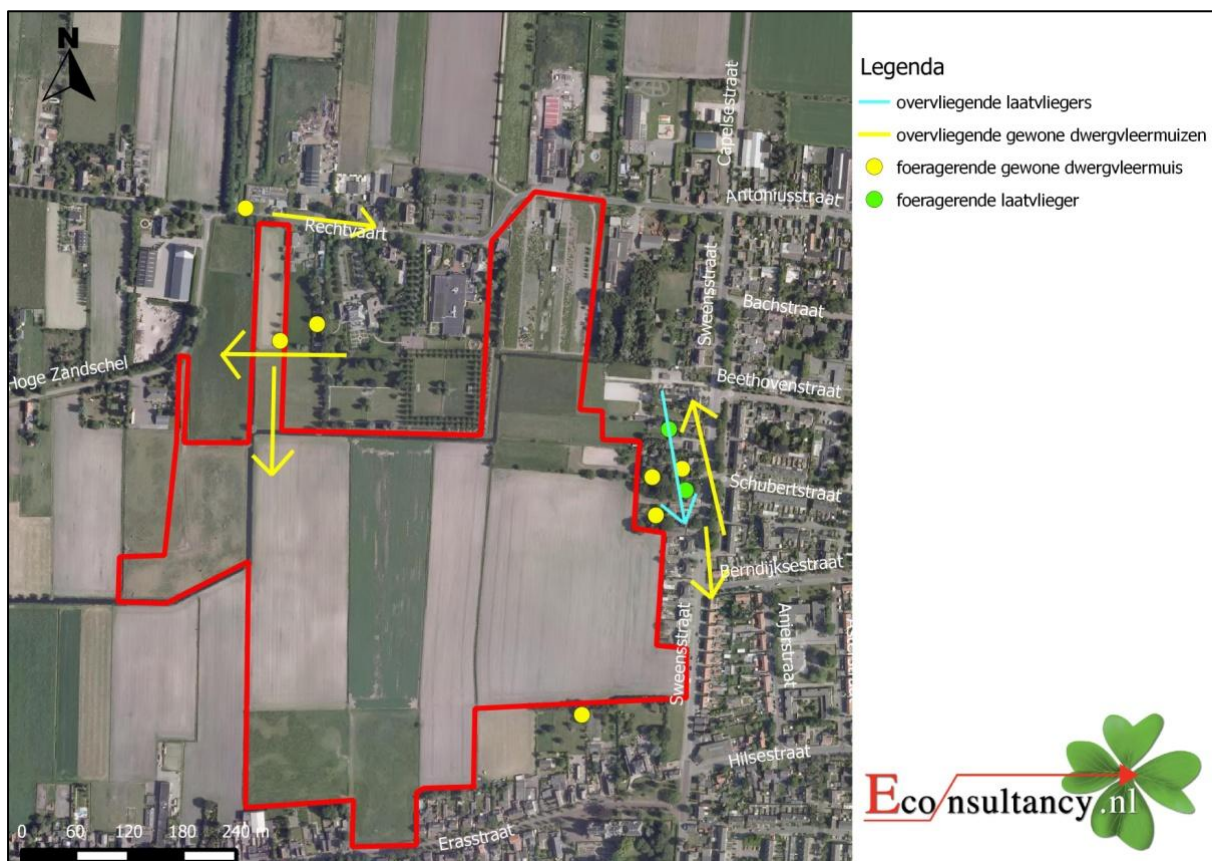
In de omgeving van het plangebied zijn enkele baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze hadden echter geen binding met nabij de grens van het plangebied gelegen woningen. De betreffende gewone dwergvleermuizen zullen hun paarverblijfplaats vermoedelijk in woningen hebben die verder van het plangebied zijn gelegen. Het is mede door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat door de voorgenomen plannen verstoring optreedt ten aanzien van in de omgeving aanwezige (paar)verblijfplaatsen.

Foeragerende / passerende vleermuizen

Tijdens zowel de kraamperiode als paarperiode zijn meerdere waarnemingen gedaan van overvliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers (figuur 9). Tevens zijn gewone dwergvleermuizen waargenomen, die diffuus over de aanwezige woningen ten oosten van het plangebied vlogen. Daarnaast is één overvliegende rosse vleermuis waargenomen vliegend in zuidelijke richting. Een aantal van de waargenomen laatvliegers en gewone dwergvleermuizen foerageerde kortstondig ter hoogte van de aanwezige bomen om vervolgens verder te vliegen. Gezien het kleine aantal foeragerende vleermuizen en de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving is er geen sprake van verstoring van essentieel foerageergebied voor in de omgeving verblijvende vleermuizen, vanwege de voorgenomen plannen binnen het plangebied.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen die door meerdere individuen worden gevolgd, ook niet over de aanwezige waterloop. Bij uitvoering van de voorgenomen plannen binnen het plangebied, zal dan ook sprake zijn van verstoring van een vaste vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 9. Overzicht vleermuiswaarnemingen van de vijf uitgevoerde veldbezoeken.

5.3 Vissen

Tijdens het vissenonderzoek zijn bij de bemonstering van de in de betreffende waterlopen (zie figuur 10) de volgende soorten waargenomen: karper, zeelt, snoek, driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars en kleine modderkruiper. In tabel II staat de hoeveelheid aangetroffen vissen per soort globaal weergegeven.

Figuur 10. Bemonsterde waterlopen binnen en in de omgeving van het plangebied.

Tabel II. Aangetroffen vissoorten in de onderzochte waterloop

Soort	Hoeveelheid
Karper	Enkele grote exemplaren (zichtwaarneming)
Kleine modderkruiper	Veel (tientallen)
Snoek	Enkele exemplaren
Driedoornige stekelbaars	Enkele exemplaren
Tiendoornige stekelbaars	Enkele exemplaren
Zeelt	Enkele exemplaren

In het plangebied is één vissoort aangetroffen die bescherming geniet via de Flora- en faunawet, namelijk kleine modderkruiper (tabel 2). Soorten als bittervoorn en grote modderkruiper zijn gedurende de inventarisatie niet aangetroffen. De aanwezigheid van de grote modderkruiper is niet aannemelijk, omdat geschikt habitat ontbreekt. De grote modderkruiper geeft de voorkeur aan locaties waar weinig

concurrentie en predatiedruk is. Het onderzoeksgebied in achtnemend voldoet deze niet aan de wensen van deze soort. Voor de bittervoorn lijkt de noodzakelijke bentische zoetwatermosselen niet aanwezig. De afwezigheid van deze weekdieren is te verklaren door de aanwezigheid van een forse slijblaag. Dit in combinatie met het niet aantreffen de bittervoorn tijdens het vissenonderzoek, is de aanwezigheid van deze streng beschermde vissoort met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Bij werkzaamheden aan de betreffende waterloop zal er mogelijke mogelijk alleen verstoring optreden ten aanzien van de diverse algemene soorten en de beschermde kleine modderkruiper. In figuur 11 is een foto van een van de gevangen exemplaren van de kleine modderkruiper weergegeven.

Figuur 11. Kleine modderkruiper afkomstig uit de bemonsterde watergang binnen het plangebied.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van **huismus**, **steenuil**, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheden, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de bebouwing binnen het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats betreft van de huismus. Tevens heeft het aanwezige groen niet van essentieel belang voor de huismus. Verder is op basis van de huidige onderzoeksinspanning vastgesteld dat het plangebied momenteel geen deel meer uitmaakt van het territorium van een steenuil. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de huismus en de steenuil is niet aan de orde. Het wettelijk verplicht treffen van maatregelen ten aanzien van de huismus en de steenuil is niet aan de orde.

6.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen.

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de bebouwing binnen het plangebied geen functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats. Tevens is er geen sprake van essentieel foerageerhabitat of een vaste vliegroute voor vleermuizen binnen het plangebied. Met betrekking tot de voorgenomen plannen is er dan ook geen sprake van overtreding

van de Flora- en faunawet ten aanzien van het (in)direct verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van een vleermuisensoort. Het wettelijk verplicht treffen van maatregelen ten aanzien van vleermuizen is niet aan de orde.

Ondanks dat er aan de juridisch verplichte onderzoeksinspanning van het vleermuisprotocol is voldaan, kan het nooit volledig worden uitgesloten dat een incidentele verblijfsfunctie van een enkel individu wordt gemist. Het protocollair onderzoek blijft een reeks van momentopnames, waardoor niet elke avond en/of ochtend gedurende het seizoen onderzoek plaats kan vinden. Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch één of meerdere vleermuizen worden aangetroffen dienen de sloopwerkzaamheden ter plaatse (tijdelijk) te worden gestaakt en dient er in eerste instantie contact te worden opgenomen met een vleermuisdeskundige, bijvoorbeeld een ecooloog van Econsultancy. In overleg zal vervolgens worden bepaald hoe er verder gehandeld dient te worden en welke eventuele maatregelen getroffen moeten worden.

6.3 Vissen

Bij de bemonstering van de aanwezige waterloop binnen het plangebied is één soort aangetroffen die bescherming geniet van de Flora- en faunawet, het betreft de kleine modderkruiper (tabel 2). Voor de soorten in tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.

Afhankelijk van de ingrepen met betrekking tot de betreffende waterloop, zal er mogelijk sprake zijn van verstoring ten aanzien van vissen, waaronder de kleine modderkruiper. Zoals hierboven reeds vermeld, kunnen de eventuele werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode zonder ontheffing worden uitgevoerd. De wijze van werken en de te treffen maatregelen dienen echter wel te worden vastgelegd in een ecologische werkprotocol. De aanwezige algemene soorten zullen meelifen op de wijze van handelen en het treffen van maatregelen ten behoeve van de kleine modderkruiper.

Met betrekking tot aandachtspunten bij werkzaamheden aan de waterloop dient onder andere rekening te worden gehouden met de volgende aspecten:

- Er moet gewerkt worden buiten de kwetsbare periode van de voortplanting. Deze periode loopt van maart tot en met begin augustus. Echter, deze periode kan zowel eerder als later beginnen of eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. De luchttemperatuur moet boven het vriespunt liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang. De watertemperatuur moet beneden de 25 graden Celsius liggen. Een deskundige op het gebied van kleine modderkruipers moet de exacte periode van voortplanting aangeven.
- Het ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend te zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van kleine modderkruipers.

Afhankelijk van de ingrepen met betrekking tot de waterloop, zal bovenstaande lijst middels een ecologisch werkprotocol worden aangevuld.

7 CONCLUSIES EN SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Loon op Zand ecologische veldonderzoeken uitgevoerd ter plaatse van het plangebied 'Sweensstraat-West' te Kaatsheuvel in de gemeente Loon op Zand.

De ecologische veldonderzoeken zijn uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, alsmede de ontwikkeling van het plangebied 'Sweensstraat-West'.

Op basis van de uitgevoerde ecologische veldonderzoeken zijn binnen het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, steenuil en vleermuizen aanwezig. Tevens maakt het plangebied geen deel (meer) uit van een steenuilterritorium en is er geen sprake van een essentieel habitat voor huismussen en vleermuizen. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van huismus, steenuil en vleermuizen is niet aan de orde.

In de waterloop binnen het plangebied is wel de beschermde modderkruiper aange troffen. Door conform een goedgekeurde gedragscode te werken is er geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet, en is het aanvragen van de ontheffing niet aan de orde. De werkwijze en de te treffen maatregelen dienen echter wel te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Tabel III geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen. Deze tabel is gebaseerd op de resultaten van de quickscan tezamen met de resultaten van de ecologische veldonderzoeken.

Tabel III. Overzicht verstoring ten aanzien van beschermde soorten en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Nader onderzoek	Ingreep verstorend	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	nee	nee	nestgelegenheden dienen buiten het broedseizoen te worden verwijderd
	jaarrond beschermd	uitgevoerd	nee	nee	steenuil en huismus zijn niet binnen het plangebied aanwezig
Vleermuizen	verblijfplaatsen	uitgevoerd	nee	nee	-
	foerageergebied	uitgevoerd	ja	nee	-
	vliegroutes	uitgevoerd	ja	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		nee	mogelijk	nee	aandacht voor zorgplicht
Amfibieën		nee	mogelijk	nee	aandacht voor zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	-
Vissen		uitgevoerd	afhankelijk van de ingreep	nee ¹	¹ mits wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode en hieromtrent een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld
Ongewervelden		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden

mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

